

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1664/22-E

Název	Základní škola Pardubice, Benešovo náměstí 590
Sídlo	Benešovo náměstí 590, 530 02 Pardubice
E-mail	skola@benesovka.cz
IČO	60 158 999
Identifikátor	600 096 319
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Ema Jičínská
Zřizovatel	statutární město Pardubice
Místo inspekční činnosti	Benešovo náměstí 590, Pardubice
Inspekční činnost na místě	4., 7. a 8. 11. 2022

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Pardubice, Benešovo náměstí 590 (dále jen „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny. Profiluje se dlouhodobě sportovním zaměřením.

V době inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo ve 27 třídách 697 žáků, to je oproti únoru 2016 nárůst o 154 žáků a tři třídy. Významně se navýšil i průměrný počet žáků na třídu. Současný nejvyšší povolený počet (kapacita) byl aktualizován k 1. 9. 2021 a je využit z 99,6 %. Školními poradenskými zařízeními byly u 72 žáků diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby. Jiným mateřským jazykem než českým hovořila přibližně jedna desetina žáků (65). Asi jedna pětina žáků je z oblasti mimo spádový obvod školy.

Činnost školní družiny je organizována v devíti odděleních, která téměř kopírují třídní kolektivy z prvního až třetího ročníku. K 31. 10. 2022 do nich bylo přihlášeno 224 žáků, vysoká naplněnost se blíží také maximu (kapacita 240).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy využívá svoje dlouholeté zkušenosti k řízení provozu školy, rozdělení kompetencí a delegování odpovědnosti za svěřené úkoly. Svým přístupem a důrazem na dobré vztahy ve škole podporuje příznivé klima pro realizaci výchovně vzdělávacího procesu. V uplynulém období se vedení zaměřilo hlavně na zlepšení materiálních podmínek vzdělávání. Pozitivem je získávání zpětné vazby k činnosti školy. Vedení zpracovalo vlastní hodnocení práce školy v období před pandemií COVID-19 i opakovaně v období této pandemie (zaměřeno na podmínky a průběh vzdělávání v tomto složitém období pro žáky, jejich zákonné zástupce i učitele). Následně zohlednilo např. některé získané připomínky k průběhu distanční výuky do nastavených pravidel. V rámci kontrolní činnosti byla menší pozornost věnována analýze a vyvozování závěrů a přijímání a realizaci opatření (např. pro další vzdělávání jednotlivých pedagogů). Také vedení učitelů s kratší praxí je příležitostí pro zlepšení. Prostřednictvím interních dokumentů má škola nastavena účinná pravidla svého působení.

Většina vyučujících splňuje kvalifikační požadavky a téměř všechny předměty jsou vyučovány s oborovou specializací. Další vzdělávání pedagogických pracovníků bylo ponecháno především na vlastním zájmu jednotlivců, neodráželo zobecněné závěry z kontrolní činnosti vedení. Nové poznatky učitelé ve výuce uplatňovali v různé míře, možnost ke zlepšení je jejich sdílení formou zatím spíše méně systematických vzájemných hospitací a věnování se odborným pedagogickým otázkám v rámci jednání metodických orgánů.

Prostorové a materiální podmínky základní školy umožňují výuku podle školního vzdělávacího programu. Ředitele se v součinnosti se zřizovatelem daří postupně zlepšovat technický stav budovy, stejně jako i celého areálu. Objekt školy se mimo jiné stal prostřednictvím vybudovaného výtahu bezbariérovým. Přínosem pro žáky je obnovení vybavení odborných učeben např. pro výuku fyziky a chemie, zřízení odpočinkového sezení na chodbách, doplnění herních prvků na školní zahradě nebo odhlučnění školní jídelny. Výrazným omezujícím faktorem je nedostatek volných učeben na potřebné dělení početnějších tříd na skupiny, kdy odborné učebny slouží jako kmenové třídy (např. komplikace pro provádění pokusů a laboratorních prací). Podle potřeby a finančních možností jsou průběžně doplňovány učební pomůcky pro výuku, hračky a hry pro školní družinu.

Z důvodu nedostatečných prostorových podmínek probíhá činnost školní družiny v učebnách 1. stupně, jež nejsou svojí velikostí ani vybavením optimální pro relaxační a zájmové aktivity. V některých případech jsou místnosti přeplněné školními lavicemi a zároveň nábytkem s herními prvky, žákům tak chybí volný prostor pro hru a pohyb. Proto

vychovatelky často využívají školní hřiště a zahradu k pobytu venku, což dále podporuje hlavně sportovní aktivity.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávací proces je v základní škole realizován na základě Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Štafeta*. Na 1. stupni dvě třídy v ročníku poskytují zvýšenou péči v oblasti sportovní výchovy, na 2. stupni je vždy v jedné třídě ročníku rozšířené vyučování tělesné výchovy zaměřeno na rozvoj atletického nadání. V rámci školního vzdělávacího programu byla zařazena výuka anglického jazyka od prvního ročníku. Nově byla také rozšířena výuka informatiky od čtvrtého ročníku, zaznamenána byla snaha zařazovat prvky informačních technologií více do ostatních předmětů. Naopak byl zrušen dříve vyučovaný předmět *rétorika*. Vyučování doplňují mimoškolní akce (kulturní představení, exkurze, výlety atd.), jež žákům představují probíraná témata v kontextu reálného světa.

Většina sledované výuky se vyznačovala klidnou pracovní atmosférou, založenou na vzájemné důvěře a respektu. Jen v malé míře učitelé nedokázali žáky zaujmout ani smysluplně zaměstnat, důsledkem byla nesoustředěnost a někdy i negativní kázeňské projevy. Učební proces převážně směřoval k prohlubování vědomostí, případně dovedností, jen ojediněle k rozvoji postojů, což koresponduje se způsobem stanovení vzdělávacích cílů většiny sledovaných hodin. Častěji to byl název probíraného učiva, pouze výjimečně se podařilo definovat cíl jako činnosti žáků vedoucí k osvojení příslušných poznatků. V několika hodinách cíl nebyl jasný ani po skončení výuky. Vzhledem k tomu, že pedagogům zatím dovednost pracovat s cíli chybí, je příležitostí ke zlepšení zajištění společné vzdělávací akce na toto téma. Oproti minulé inspekci učitelé využívali při frontální výuce ve větší míře aktivizující metody, jež účinně zvyšovaly kvalitu vzdělávacího procesu. Činnosti ve skupinách či dvojicích napomáhaly rozvoji žakovské spolupráce, problémové úlohy posilovaly logické myšlení a uvažování v souvislostech. V několika hodinách ještě přetrvalo předávání hotových poznatků a příliš striktní vedení žáků v rámci učební úlohy (dominantní role učitele), což potlačovalo jejich iniciativu a samostatné objevování. Zařazení vlastního bádání za podpory různých informačních zdrojů je další možností ke zlepšení, stejně jako např. posilování schopnosti formulovat svůj názor nebo komentovat a diskutovat řešení. Názorné pomůcky byly využívány minimálně, doplňující materiály (pracovní listy apod.) se objevovaly častěji. Didaktická technika vhodně sloužila k vizualizaci učiva, úkolů a jejich výsledků, méně k přímé práci žáků. Dílčí pozitivní posun byl od minulé inspekční činnosti zaznamenán také v oblasti diferenciací výuky. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účinně pomáhaly asistentky pedagoga, aniž by potlačovaly jejich samostatnost. Při ověřování vědomostí byly některým žákům zadávány úkoly v menším rozsahu či jinak upravené (v části výuky potřebná diferenciací náročnosti úloh ještě využita nebyla). Pokud zvolili učitelé tempo podle nejpomalejších žáků, tak se jim někdy nedařilo zaměstnat a motivovat rychlejší žáky. Učitelé většinou ověřovali pochopení úkolů, k jejich řešení poskytovali dostatek času. Následnou zpětnou vazbu poskytovali hlavně sami, převážně chybělo vzájemné vrstevnické hodnocení žáků nebo prezentace dalších řešení či jejich názorů. V menší části hodin byli žáci vedeni alespoň k jednoduché závěrečné sebereflexi, což podporovalo jejich uvědomění si vlastních výsledků a pokroku. Sebehodnocení, které uvádějí školní pravidla pro hodnocení jako důležitou součást hodnocení žáků při každodenní práci, bylo někdy málo vypovídající o vlastním pokroku žáků (např. palec nahoru/dolů, líbilo/nelíbilo). Závěry hodin s účelnou zpětnou vazbou

pro učitele i žáka byly zaznamenány jen ojediněle, někdy zhodnocení hodiny bez ověření u žáků provedli učitelé sami.

Pro vzdělávání ve školní družině je přínosem zaměření na praktické dovednosti žáků, podporované nejen výlety nebo besedami, ale také projektovou činností (celoroční projekt *Za bezpečné dětství*, několikadenní polytechnický program *Dřevíčkova dílnička*). Vychovatelky spolupracují se základní školou nejenom v návaznostech na její vzdělávací program (např. prvouku), ale také při zajišťování výjezdů žáků a větších kulturních akcí školy. Široká je nabídka zájmových kroužků pod záštitou školní družiny, nabízeno je až devět aktivit se zaměřením na sport, umělecké dovednosti žáků nebo podporu přírodovědného vzdělávání. Odpolední provoz respektuje zájem zákonných zástupců a končí až v 17 hodin. Ranní činnost probíhá ve dvou odděleních, slouží hlavně dojíždějícím.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Úroveň výsledků vzdělávání v jednotlivých předmětech je zřejmá z průběžného monitorování žákovských vědomostí a dovedností. Cennou zpětnou vazbu o kvalitě výuky poskytuje nejen porovnávání průběžných výsledků tříd v ročníku (např. zadávání stejných prací), ale i systematické externí testování. V předchozích letech se výkony žáků zpravidla pohybovaly kolem oblasti republikového průměru. Získané výsledky a data jsou ponechávány na seznámení jednotlivých učitelů a projednání v předmětových komisích. Možností ke zlepšení je vyhodnocování žáky nezvládaných testových úloh a přijímání cílených opatření k jejich vyšší úspěšnosti.

V rámci celkového hodnocení na vysvědčení se výsledky žáků oproti minulé inspekční činnosti částečně zlepšily. Na konci školního roku 2021/2022 prospělo s vyznamenáním téměř 65 % žáků (na 2. stupni stoupl počet s vyznamenáním ze 30 % na 40 %). Počet neprospívajících se snížil na minimum. Nejčastěji byli hodnoceni stupněm dostatečný starší žáci v matematice a jazycích, s odstupem pak také v přírodních vědách. V souladu s koncepčními cíli žáci vyjíždějí pravidelně do okolních zemí a Anglie. Ve škole se účastní široké škály akcí s různým zaměřením např. na aktuální výročí a svátky, ekologická a charitativní témata. Hudebně dramatický útvar *Benešovský sboreček* umožňuje rozvoj kompetencí a uměleckého nadání zainteresovaných žáků, ale přispívá také ke kulturnímu obohacení života školy. Významná je spolupráce s rodiči a partnery školy (kromě jiných se *Školním atletickým klubem*), pozornost je věnována komunikaci s nimi a jejich zapojení do školního života, bez kterého by pestrá nabídka uskutečňovaných aktivit nebyla možná.

Tým školního poradenského pracoviště poskytuje žákům, zákonným zástupcům i pedagogům komplexní služby v oblasti výchovného poradenství a prevence rizikového chování. Přínosem je přítomnost školní psycholožky, která se vedle běžné konzultační činnosti věnuje krizové intervenci i práci s třídními kolektivy včetně mapování jejich sociálního klimatu. Tematiku prevence rizikového chování, bezpečnosti a ochrany zdraví učitelé přirozeně začleňují do vzdělávacího procesu.

Podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří tvoří nedílnou součást skoro všech třídních kolektivů, účelně koordinuje výchovná poradkyně. Na základě spolupráce se školskými poradenskými zařízeními informuje učitele o žákovských potřebách, poskytuje jim účinnou metodickou pomoc při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů, při naplňování podpůrných opatření a vyhodnocování jejich efektivity. Doporučené postupy se většinou daří skloubit s pedagogickým působením vyučujících, jen necelá jedna třetina žáků se speciálními vzdělávacími potřebami spadá do oblasti rizika školního neúspěchu. Systematické působení výchovné poradkyně orientované na pedagogy ve smyslu

respektování individuálních možností žáků by bylo vhodné rozšířit i na zohledňování žáků s odlišným mateřským jazykem, kteří přicházejí do školy bez znalosti českého jazyka. To je závažná souvislost ovlivňující jejich výkon v delším časovém horizontu, než jen v prvních měsících.

Škole se daří zachytávat projevy rizikového chování, řešit je a přijímat opatření ve spolupráci se zákonnými zástupci i dalšími zainteresovanými, včetně pracovníků z jiných institucí. Přínosem pro stmelení třídních kolektivů jsou adaptační pobyty, školy v přírodě, lyžařský výcvik apod. V souvislosti s posilováním pozitivní atmosféry je kladen důraz také na podporu zdravého životního stylu, osobnostního a sociálního rozvoje každého žáka. V případě potřeby jsou udělována výchovná opatření za porušení daných pravidel, převažují však pochvaly za dosažené výsledky, za reprezentaci školy. Účast žáků v různých soutěžích je významným hlediskem kvality vzdělávání, v posledních dvou rocích byla tato oblast výrazně ovlivněna pandemií COVID-19. Přesto talentovaní žáci získali řadu velmi dobrých umístění nejen ve sportovních soutěžích, ale i v okresních i vyšších kolech olympiád a soutěží. Školu navštěvuje řada žáků, kteří dosahují výrazných úspěchů při vlastním individuálním sportování na národní i mezinárodní úrovni.

Závěry

Vývoj školy

- navýšení kapacity základní školy, nárůst počtu tříd a žáků
- zlepšení materiálních podmínek (modernizace odborných učeben, vybavení učeben včetně pomůcek i prostředků IT, nové herní prvky na školní zahradě)

Silné stránky

- úspěchy žáků v soutěžích
- doplňování výuky množstvím obohacujících vzdělávacích akcí
- aktivní získávání zpětné vazby k činnosti školy

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- malé využívání získaných podkladů (zpětné vazby) z kontrolní činnosti pro systematickou analýzu a efektivní opatření za účelem zlepšování dílčích prvků vzdělávání
- omezující prostorové podmínky ve školní družině a ve využívání odborných učeben

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- analyzovat závěry a vyvozovat efektivnější opatření z kontrolní činnosti
- zefektivnit vedení učitelů s kratší pedagogickou praxí
- delegovat více zpětnovazebních aktivit na nižší úrovně řízení
- věnovat nadále pozornost stanovování vzdělávacího cíle vyučování se zaměřením na činnosti žáků vedoucí k osvojení příslušných poznatků, zařazování metod a forem práce podporujících aktivnější činnosti žáků, zařazovat do výuky častěji práci s informačními zdroji
- posilovat dovednosti formulovat svůj názor, komentovat, obhajovat a vysvětlovat řešení; aplikovat ve větší míře sebehodnocení a vzájemné vrstevnické hodnocení žáků

- zajistit pro všechny pedagogy vzdělávací akce se zaměřením na práci s výukovými cíli
- více vztáhnout respektování individuálních možností žáků i na žáky-cizince

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, platné k 4. 11. 2022
2. Školní řád základní školy, vnitřní řád školní družiny, platné ke dni inspekční činnosti
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání a pro školní družinu, platné ke dni inspekční činnosti
4. Zápisy z jednání pedagogické rady, školní rok 2021/2022, 2022/2023 (výběr)
5. Rozvrhy hodin tříd a učitelů, školní rok 2022/2023
6. Matrika, školní rok 2022/2023, stav ke dni inspekční činnosti
7. Třídní knihy, školní rok 2021/2022 (výběr)
8. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
9. Dokumentace výchovného poradenství a školní prevence, školní rok 2022/2023 (výběr)
10. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2021/2022
11. Inspekční zpráva, čj. ČŠIE-40/16-E ze dne 11. 3. 2016

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.